

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чорноморський національний університет
імені Петра Могили

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор ЧНУ імені Петра Могили

Л.П. КЛИМЕНКО

2020 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступу на 3 курс навчання зі спеціальності
«071 Облік і оподаткування»

Миколаїв - 2020

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ.....	5
1.1. Модуль 1. «Мікроекономіка».....	5
1.2. Модуль 2. «Макроекономіка».....	9
1.3. Модуль 3. «Бухгалтерський облік (загальна теорія)».....	13
2. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	18
3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	18
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	19

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена для вступних випробувань для зарахування на навчання на третій курс рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

Метою даного випробування є встановлення рівня знань та вмінь щодо основних економічних принципів і законів, проблем мікро- та макроекономіки, загальної теорії бухгалтерського обліку, облікової політики та національних стандартів обліку, що свідчатиме про готовність студента до подальшого опанування дисциплін з блоку професійної підготовки.

Вступне випробування дозволяє виявити рівень володіння категоріальним апаратом та методологією дослідження. А також вміння аналізувати особливості розвитку та становлення економічних відносин між людьми у процесі господарської діяльності; взаємодію економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ при обмежених ресурсах; застосовувати діалектичні методи економічного та бухгалтерського аналізу при дослідженні елементів господарської діяльності; обґрунтовувати можливості застосування теоретичних моделей економічного розвитку в практичній діяльності; аналізувати проблеми, пов'язані з формуванням і розподілом капіталу, основи державного регулювання в умовах ринкової економіки; оцінювати вплив на економічні процеси зовнішніх факторів, тенденції розвитку світової економіки.

Вступник повинен **знати**:

- основні поняття, що пов'язані з активами і пасивами підприємства;
- принципи формування заробітної плати на підприємстві
- основи аналізу і взаємодії попиту і пропозиції;
- як формується споживчий вибір на ринку;
- як фірма визначає кількісний і якісний склад ресурсів для виробництва певного обсягу продукції;
- як фірма визначає обсяг виробництва та ціну на продукцію залежно від ринкової структури;
- механізм формування, функціонування та регулювання грошового обігу, банківської системи, товарного виробництва, кругообігу капіталу;
- сутність економічних категорій: заробітна плата, зайнятість, ціна, інфляція тощо та методи їх регулювання;
- роль і задачі господарського обліку в умовах розвитку ринкових відношень; контрольні-інформаційні можливості бухгалтерського обліку в керуванні бізнесом, в забезпеченні конкурентоспроможності і платоспроможності підприємств, збереження власності;
- предмет, об'єкти та метод бухгалтерського обліку, основи його організації та техніки;
- методичні прийоми облікового оформлення господарських процесів;
- порядок формування облікових показників;
- прийоми та форми реалізації функцій бухгалтерського обліку;
- принципи та техніку обліку окремих сторін діяльності підприємств з різними формами власності

Вступник повинен **вміти:**

- аналізувати діяльність підприємства за умов досконалої та недосконалої конкуренції;
- аналізувати поведінку споживачів на ринку товарі і послуг, а також домогосподарств на ринку факторів виробництва;
- оцінити економічну ситуацію країни та виявляти закономірності економічного розвитку;
- обирати найефективніші методи регулювання економічних явищ та категорій;
- відображати в первинному, синтетичному та аналітичному обліку різноманітні господарські операції;
- відтворювати модель кругообігу засобів підприємства та виникаючих при цьому господарських зв'язків;
- одержувати облікові показники;
- складати та заповнювати облікові реєстри, використати облікову та фінансово-аналітичну інформацію для прогнозування і аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства.

Вступне випробування включає три модулі дисциплін:

1. Модуль 1 «Мікроекономіка»
2. Модуль 2 «Макроекономіка»
3. Модуль 3 «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»

Модулі дисциплін характеризують базові теоретичні та практичні знання та вміння абітурієнтів, що вступають на третій курс рівня вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування».

I. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

1.1. МОДУЛЬ 1 «МІКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Предмет і методи мікроекономіки.

Проблема обмеженості ресурсів та необхідність вибору, альтернативність варіантів використання обмежених ресурсів, крива виробничих можливостей і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Предмет курсу, об'єкт та суб'єкти економічних відносин на мікрорівні: домогосподарство, фірма, держава. Методологія мікроекономічного аналізу: загальноекономічні та специфічні методи, мікроекономічні моделі. Мікроекономічний інструментарій.

Тема 2. Попит та пропозиція, їх взаємодія.

Ринок як механізм координації економічного вибору. Попит і закон попиту, аналіз зміни попиту та величини (обсягу) попиту. Крива попиту. Пропозиція і закон пропозиції, аналіз зміни пропозиції та величини (обсягу) пропозиції. Крива пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага, надлишок та дефіцит товарів на ринку.

Тема 3. Теорія еластичності.

Концепція еластичності взаємопов'язаних економічних змінних, еластичність попиту за чинниками впливу: за власною ціною блага, за ціною благ комплементів та субститутів (перехресна еластичність), за доходом; чинники впливу на еластичність попиту за ціною. Еластичність пропозиції та чинники впливу на її рівень, еластичність пропозиції за власною ціною блага та цінами факторів виробництва.

Тема 4. Корисність економічного блага.

Потреби та економічні блага, поняття корисності. Сукупна та гранична корисність, функція корисності. Криві байдужості, карта кривих байдужості, її властивості. Гранична норма заміщення благ, бюджетні обмеження і можливості споживача, вплив зміни доходу та цін на розміщення бюджетної лінії.

Тема 5. Аналіз поведінки споживача.

Реагування споживача на зміну цін товарів, крива "ціна-споживання", побудова кривої індивідуального попиту споживача. Реагування споживача на зміну його доходу, крива "доход-споживання", поняття "повноцінних" і "неповноцінних" благ, криві Енгеля. Ефект доходу та ефект заміщення; парадокс Гіффена. Невизначеність та економічний ризик.

Тема 6. Мікроекономічна модель фірми.

Поняття фірми, фактори виробництва, технологія виробництва, чинник часу і періоди функціонування фірми, поняття і параметри виробничої функції; сукупний, середній та граничний продукти змінного фактора виробництва. Виробництво в короткостроковому періоді, правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробництво в довгостроковому періоді. Виробнича функція з двома змінними факторами. Ізокванта, взаємозамінність виробничих факторів, гранична норма технологічного заміщення.

Тема 7. Витрати виробництва.

Концепція витрат, бухгалтерські та економічні витрати, поняття альтернативних витрат, постійні та змінні витрати, сукупні, середні та граничні витрати. Витрати виробництва в короткостроковому періоді, типовий характер змін витрат - закон зростаючих граничних витрат (зниження доходності). Витрати в довгостроковому періоді. Ізокоста, вибір комбінації виробничих факторів за критерієм мінімізації витрат, еквімаржинальний принцип мінімізації витрат, критерій максимізації прибутку.

Тема 8. Ринок досконалої конкуренції.

Поняття та види ринкових структур. Ознаки й умови досконалої конкуренції, попит, дохід та прибуток конкурентної фірми. Визначення оптимального обсягу випуску; пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді, криві пропозиції; рівновага фірми та галузі в короткостроковому періоді. Пропозиція фірми в довгостроковому періоді, тривала рівновага фірми, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Тема 9. Монопольний ринок.

Ознаки "чистої монополії", види монополій, бар'єри вступу до монопольного ринку, попит та дохід фірми-монополіста. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни, вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту; визначення монопольної ціни та цінова дискримінація, рівновага фірми-монополіста в довгостроковому періоді. Економічні наслідки монополізації галузі, порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Державне регулювання монополій, антимонопольна політика.

Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції.

Ознаки монополістичної конкуренції, умови вступу до галузі, поведінка фірми на ринку монополістичної конкуренції. Еластичність попиту фірми в умовах монополістичної конкуренції, визначення оптимального обсягу виробництва та цінова політика, умова досягнення та підтримання беззбитковості в довгостроковому періоді.

Тема 11. Олігополістичний ринок.

Основні ознаки олігополії: нечисленність фірм в олігополістичних галузях, загальна взаємозалежність олігополістів, однорідність або диференційованість продукту, високі бар'єри для вступу до галузі. Теоретичні моделі олігополії, лідерство у встановленні цін (квазімонополія), ламана крива попиту на продукцію олігополіста, ціноутворення за принципом "витрати плюс", теорія ігор.

Тема 12. Утворення похідного попиту.

Попит на продукт та попит на фактори виробництва (похідний попит). Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва.

Тема 13. Ринок праці.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Ринок праці та його суб'єкти. Характеристика досконало конкурентного ринку праці; формування індивідуального, галузевого та ринкового попиту на працю. Ринок праці з недосконалою конкуренцією: попит монополії на працю та монополярна рівновага на ринку праці, особливості моносонічного та олігосонічного ринків праці, двостороння монополія.

Тема 14. Ринок капіталу.

Капітал як ресурс тривалого використання; форми капіталу; рух капіталу та капітальні фонди. Попит та пропозиція капіталу. Рівновага на ринку капіталу. Поняття дисконтованої величини, види процентних ставок, реальна та номінальна процентні ставки, прибуток на капітал, показники теперішньої та майбутньої вартості у прийнятті інвестиційних рішень; формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Тема 15. Ринок земельних ресурсів.

Особливості землі як фактору виробництва, формування пропозиції та попиту на землю, чинники впливу на попит на землю, сільськогосподарський та несільськогосподарський попит на землю, рівновага на ринку земельних ресурсів.

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії.

Необхідність та причини втручання держави в економічні процеси за ринкових умов, функції держави, методи державного впливу на економіку, позитивний аналіз поведінки уряду, застосування теорії громадського вибору у поведінці уряду.

Тема 17. Загальна ринкова рівновага та економічна ефективність.

Часткова та загальна рівновага ринку, ефект зворотного зв'язку. Рівновага в економіці обміну: необхідність та вигоди ринкового обміну, діаграма Еджворта, ефективність при обміні, крива контрактів, крива можливостей споживачів, загальна рівновага за Парето. Ефективність у виробничій сфері. Загальна рівновага та економіка добробуту.

Питання для підготовки до модулю 1 «Мікроекономіка»:

1. Мікроекономіка як складова економічної теорії.
2. Попит і обсяг попиту (графічна та математична інтерпретація).
3. Пропозиція та обсяг пропозиції (графічна та математична інтерпретація).
4. Ринкова рівновага попиту і пропозиції.
5. Динамічна модель ринкової рівноваги.
6. Смаки та уподобання споживача.
7. Крива байдужості та гранична норма заміщення.
8. Корисність та її економічна оцінка.
9. Обмеження можливостей споживача.
10. Рівновага споживача.
11. Цінова еластичність попиту.
12. Цінова еластичність пропозиції.

13. Формування індивідуального попиту на основі зміни ціни блага.
14. Формування індивідуального попиту на основі зміни доходу споживача.
15. Формування ринкового попиту. Надлишок споживачів на ринку.
16. Фактори виробництва та виробнича функція.
17. Виробництво в короткостроковому періоді: закон спадної віддачі змінного фактора.
18. Виробництво в довгостроковому періоді: взаємозамінність виробничих факторів.
19. Виробництво в довгостроковому періоді: віддача від масштабу.
20. Витрати виробництва та їх види.
21. Витрати в короткостроковому періоді.
22. Витрати виробництва в довгостроковому періоді.
23. Мінімізація витрат: еквімаржинальний принцип.
24. Модель ринку досконалої конкуренції. Попит на продукцію конкурентної фірми та її дохід.
25. Визначення оптимального обсягу випуску фірми (максимізація прибутку): два підходи.
26. Пропозиція фірми та галузі в короткостроковому періоді на ринку досконалої конкуренції.
27. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в короткостроковому періоді.
28. Рівновага фірми та галузі на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
29. "Парадокс прибутку" на ринку досконалої конкуренції в довгостроковому періоді.
30. Надлишок виробника та виробничий надлишок на ринку.
31. Модель "чистої монополії" та її характеристики.
32. Рівновага на монопольному ринку в короткостроковому та довгостроковому періодах.
33. Попит та дохід монополіста.
34. Вибір монополістом обсягу виробництва та ціни.
35. Ринкова влада монополіста: вимірювання та джерела.
36. Монопольне ціноутворення: цінова дискримінація.
37. Ефективність олігополістичного ринку.
38. Пропозиція заощаджень. Міжчасовий вибір домогосподарства.
39. Ефективність у виробництві.
40. Ефективність розміщення ресурсів.

1.2. МОДУЛЬ 2 «МАКРОЕКОНОМІКА»

Тема 1. Макроекономіка як наука.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Місце макроекономіки в системі економічних наук. Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна і нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка економічна політика.

Тема 2. Макроекономічні показники в системі національних рахунків.

Система національних рахунків (СНР). Основні макроекономічні показники. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції. Методи розрахунку ВВП. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Макроекономічні показники на чистій основі. Номінальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП. Чистий внутрішній продукт. Національний дохід. Особистий дохід. Доходи кінцевого споживання. Показники суспільного добробуту.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність.

Безробіття: поняття, причини виникнення та види. Класична концепція безробіття. Кейнсіанська концепція безробіття. Закон Оукена. Поняття інфляції. Циклічна природа інфляції. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Крива Філіпса про зв'язок між інфляцією і безробіттям в короткостроковому і довгостроковому періодах. Висновки кривої Філіпса для політики зайнятості. Державні програми сприяння зайнятості населення.

Тема 4. Сукупний попит і сукупна пропозиція.

Сукупний попит як функція від ціни. Крива сукупного попиту. Закон сукупного попиту та його фактори. Крива сукупного попиту. Цінові чинники сукупного попиту. Нецінові чинники сукупного попиту та вплив їх на його криву. Сукупна пропозиція. Нецінові чинники сукупної пропозиції. Класична модель сукупної пропозиції і виробнича функція.

Тема 5. Споживання, заощадження та інвестиції.

Доходи домогосподарств і споживання. Функція споживання. Споживання як функція наявного доходу. Функція споживання. Модель "заощадження - інвестиції" і макроекономічна рівновага. Заощадження і інвестиції. Класичний підхід урівноваження заощаджень з інвестиціями. Кейнсіанський механізм урівноваження заощаджень з інвестиціями. Державна інвестиційна політика та її вплив на розвиток національної економіки. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Податок на прибуток і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Тема 6. Сукупні видатки і ВВП.

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Сукупні видатки і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «видатки — випуск». Фактичні та заплановані видатки. Модель «кейнсіанський хрест». Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення — ін'єкції». Мультиплікатор витрат. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних видатків. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Тема 7. Держава в системі макроекономічного регулювання.

Сутність, функції та інструменти державного регулювання економікою. Економічні функції держави. Особливості макроекономічного регулювання в Україні. Теорії державного регулювання ринковою економікою. Кейнсіанська теорія як теоретична база державного регулювання економіки. Передумови виникнення кейнсіанської теорії. Держава в економічному кругообігу. Модель економічного кругообігу в умовах змішаної економіки. Відносини держави з іншими суб'єктами економічного кругообігу. Вплив держави на економічний кругообіг. Вплив держави на економічну рівновагу. Чисті податки і трансформація функції споживання.

Тема 8. Фіскальна політика.

Види фіскальної політики. Дискреційна фіскальна політика. Стимулююча та стримувальна фіскальна політика. Граничний коефіцієнт податків і складний мультиплікатор видатків. Мультиплікатор податків. Мультиплікативний вплив державних закупівель і чистих податків на реальний ВВП. Мультиплікатор збалансованого бюджету. Автоматична фіскальна політика. Автоматичні чисті податки як вмонтовані стабілізатори. Крива Лаффера про залежність між податковими ставками і податковими надходженнями до бюджету. Фіскальна політика та державний бюджет. Концепції збалансування державного бюджету.

Тема 9. Грошовий ринок і монетарна політика.

Пропозиція грошей. Грошовий мультиплікатор. Грошова пропозиція та грошові агрегати. Графік грошової пропозиції. Ефект грошового мультиплікатора. Попит на гроші, його види. Попит на гроші для угод, попит на гроші як активи та їх графічна інтерпретація. Механізм функціонування грошового ринку. Модель грошового ринку. Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку. Монетарна політика. Цілі та інструменти монетарної політики, її передатний механізм. Монетарна політика у моделі „AD – AS”. Вплив монетарної політики на економіку: політика дорогих та дешевих грошей; антиінфляційна функція. Модель „IS – LM” як теорія сукупного попиту у закритій економіці. Товарний ринок і крива IS. Модель IS-LM як імітація одночасної рівноваги на товарному та грошовому ринках. Обґрунтування кривої IS та її рівняння.

Тема 10. Механізм зовнішньоекономічної діяльності.

Сутність, основні форми та механізм зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоторговельна діяльність і макроекономічна політика у відкритій економіці. Основні теорії міжнародної торгівлі. Торговельна політика, чистий експорт і ВВП. Рівноважний обсяг виробництва і доходу у відкритій економіці.

Мала відкрита економіка. Велика відкрита економіка. Модель платіжного балансу. Валютний курс. Форми котирування валютного курсу. Види валютного курсу залежно від режиму його формування.

Тема 11. Ринок праці та соціальна політика.

Ринок праці та механізм його функціонування. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці. Особливості функціонування ринку праці в Україні. Рівноваги на ринку праці: неокласичний та кейнсіанський підходи. Класична теорія ринку праці. Кейнсіанська теорія ринку праці. Поняття та форми прояву зайнятості. Економічно активне населення. Сутність і види соціальної політики. Соціальний захист населення. Диференціація доходів. Крива Лоренца. Коефіцієнт Джині.

Тема 12. Економічне зростання.

Сутність, типи і вимір економічної динаміки. Фактори економічного зростання. Виробнича функція. Трансформація виробничих факторів у продукт. Внесок окремих факторів у економічне зростання. Сучасні моделі прогнозування економічного зростання. Модель економічного зростання Солоу. Сутність та структура економічного циклу. Види економічних циклів. Індикатори циклічних коливань. Графічний та вербальний аналіз фаз економічного циклу.

Питання для підготовки до модулю 2 «Макроекономіка»:

1. Рівні господарської системи та їх взаємозв'язок.
2. Предмет, об'єкт та завдання макроекономіки.
3. Місце макроекономіки в системі наук.
4. Позитивна і нормативна макроекономіка. Види макроекономічного аналізу.
5. Загальнонаукові методи макроекономіки.
6. Специфічні методи макроекономіки.
7. Економічний кругообіг у закритій приватній економіці: проста та ускладнена модель.
8. Модель кругообігу закритої економіки з участю держави.
9. Модель кругообігу відкритої економіки.
10. Теоретичні основи та принципи побудови СНР.
11. Етапи розвитку СНР.
12. Потоківі макроекономічні показники.
13. Макроекономічні показники запасів та економічної кон'юнктури.
14. Номінальні та реальні макроекономічні показники.
15. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення.
16. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та рівень глобалізації.
17. Сукупний попит: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
18. Сукупна пропозиція: зміст, структура, фактори, що на нього впливають.
19. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції.
20. Економічний цикл: фази циклу та причини коливань. Відхилення реального ВВП від потенційного рівня.
21. Безробіття: сутність та види.

22. Причини існування стійкого рівня безробіття.
23. Інфляція, рівень інфляції, типи.
24. Інфляція і процентні ставки. Ефект Фішера.
25. Види інфляції.
26. Політика державних видатків, податкова політика. Крива Лаффера.
27. Види та ефективність бюджетно-податкової політики.
28. Бюджетна система. Державний бюджет, його структура.
29. Джерела формування державного бюджету.
30. Податки: сутність та класифікація. Види оподаткування.
31. Бюджетний дефіцит. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
32. Державний борг.
33. Вплив бюджетного дефіциту і державного боргу на економіку.
34. Управління зовнішнім боргом.
35. Механізми скорочення зовнішньої заборгованості в умовах боргової кризи.
36. Грошово-кредитна система: зміст, структура, об'єкти суб'єкти.
37. Грошово-кредитна політика.
38. Центральний банк та його роль у грошово-кредитній політиці.
39. Засоби прямого впливу грошово-кредитної політики.
40. Опосередковані засоби грошово-кредитної політики.

1.3. Модуль 3 «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»

Тема 1. Господарський облік, його суть і характеристика.

Загальне поняття про облік. Виникнення та роль господарського обліку в суспільстві. Місце обліку в системі управління. Функції та вимоги до господарського обліку. Види та їх характеристика. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Основні принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Вимірники обліку.

Тема 2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік як наука, його зв'язок з іншими науками. Предмет бухгалтерського обліку та головні його об'єкти. Класифікація господарських засобів підприємства. Характеристика методу бухгалтерського обліку та його елементів.

Тема 3. Бухгалтерський баланс

Бухгалтерський баланс: поняття, структура та зміст. Порядок складання балансу. Контрольно-аналітичне значення балансу для управління підприємством. Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.

Тема 4. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

Бухгалтерські рахунки: поняття, структура та будова. Порядок відображення господарських операцій на рахунках обліку та визначення оборотів і сальдо. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку. План рахунків бухгалтерського обліку та його характеристика. Взаємозв'язок між системою рахунків і балансом. Подвійний запис, його обґрунтування та контрольне значення. Узагальнення даних поточного обліку.

Тема 5. Документація і інвентаризація

Первинне спостереження в обліку і його документальне відображення. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Значення та класифікація документів. Документообіг та зберігання документів. Місце і роль інвентаризації в системі бухгалтерського обліку. Види інвентаризації. Порядок інвентаризації та відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності.

Тема 6. Оцінювання і калькуляція в системі бухгалтерського обліку

Оцінка як спосіб вартісного виміру об'єктів обліку. Основи та види оцінок. Калькуляція як елемент методу бухгалтерського обліку.

Тема 7. Облік основних господарських процесів

Облік процесу придбання (створення) та споживання предметів праці. Облік придбання (надходження) та використання засобів праці. Облік процесу праці та її оплати. Облік процесу виробництва. Облік процесу реалізації.

Тема 8. Облікові регістри, техніка, форми та організація обліку на промислових підприємствах

Облікові регістри та їх класифікація. Помилки в бухгалтерських записах та способи їх виправлення. Характеристика основних форм бухгалтерського обліку.

Організаційні форми побудови бухгалтерського обліку на підприємстві. Державне та професійне регулювання бухгалтерського обліку. Міжнародні та національні бухгалтерські стандарти. Облікова політика підприємства.

Тема 9. Облік основних засобів

Визначення та класифікація необоротних активів. Основні засоби, їх класифікація та оцінка. Документування операцій з основними засобами. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів. Облік надходження основних засобів. ПСБО 7 «Основні засоби». Методи нарахування амортизації основних засобів. Облік нарахування зносу основних засобів. Ремонт та реконструкція об'єктів основних засобів. Облік витрат на поліпшення збереження основних засобів. Облік вибуття основних засобів у результаті їх продажу, обміну, ліквідації тощо. Переоцінка основних засобів. Її облік.

Тема 10. Облік нематеріальних активів

Поняття нематеріальних активів, їх суть, класифікація та оцінка. Облік надходжень та вибуття нематеріальних активів. Особливості обліку зносу (амортизації) нематеріальних активів. Облік інших необоротних матеріальних активів. Методи нарахування амортизації. Облік надходження, зносу, вибуття інших необоротних матеріальних активів. Економічний зміст орендних відносин (лізингу). Облік операцій з операційної та фінансової оренди. ПСБО 14 «Оренда».

Тема 11. Облік виробничих запасів

Визначення запасів та їх класифікація: сировина, матеріали, товари, паливо, запасні частини, малоцінні та швидкозношувані предмети тощо. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Облікова оцінка запасів. Формування первісної вартості запасів. Транспортно-заготівельні витрати. Облік надходження запасів. Методи оцінки вибуття запасів. Облік вибуття запасів у результаті передачі у виробництво, продажу тощо. Вплив методів оцінки вибуття запасів на витрати і фінансові результати. Документування операцій руху запасів. Облік запасів у місцях зберігання та в бухгалтерії. Синтетичний та аналітичний облік запасів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Тема 12. Облік грошових коштів та дебіторської заборгованості

Облік грошових коштів у касі, на поточному та інших рахунках у банках.

Форми безготівкових розрахунків. Облік розрахунків з постачальниками і покупцями. Облік резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків по нетоварних операціях. Облік вексельного обороту. Облік розрахунків з бюджетом. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість».

Тема 13. Облік фінансових інвестицій

Види та класифікація інвестицій. Капітальні інвестиції. Облік капітального будівництва. Облік довгострокових і поточних фінансових інвестицій. Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі. Облік фінансових інвестицій, придбаних з метою наступного продажу. Облік фінансових інвестицій, які утримуються до їх погашення. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції».

Тема 14. Облік власного капіталу

Форми власності, поняття та визначення статутного капіталу. Порядок формування та змін статутного капіталу на підприємствах різних форм власності: державне, приватне підприємство, господарське товариство. Облік статутного капіталу на державному та приватному підприємстві. Облік статутного капіталу в господарських товариствах. Облік емісії (випуску) та продажу акцій. Облік розрахунків з учасниками. Облік неоплаченого капіталу. Облік акції власної емісії, викупленої у акціонерів. Вилучений капітал. Анулювання акцій. Облік формування та використання додаткового капіталу.

Тема 15. Облік фінансових зобов'язань

Суть кредиторської заборгованості. Облік розрахунків з постачальниками та підрядчиками. Облік розрахунків з бюджетом. Облік розрахунків з позабюджетних платежів. Облік розрахунків з іншими кредиторами. Облік розрахунків за векселями. Види кредитів, порядок їх надання, документальне оформлення та об'єкти кредитування. Облік кредитів банку. Облік інших побічних зобов'язань. ПСБО 11 „Зобов'язання”.

Тема 16. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу

Основи організації обліку праці та витрат на її оплату. Форми і системи оплати праці. Основна і додаткова заробітна плата. Мінімальна заробітна плата.

Облік персоналу і використання робочого часу. Облік встановлених норм виробітку. Способи обліку виробітку при різних формах оплати праці. Нарахування заробітної плати. Утримання із заробітної плати. Державне пенсійне і соціальне страхування. Облік розрахунків з персоналом по оплаті праці. Облік розрахунків з органами державного пенсійного і соціального страхування. Облік розрахунків з персоналом по інших операціях.

Тема 17. Облік витрат діяльності підприємства

Витрати на виробництво. Класифікація витрат по економічних елементах. Їх групування по економічних елементах, статтях калькуляції в плануванні та обліку. Завдання обліку витрат за їх елементами. Поняття та номенклатура елементів витрат. Облік матеріальних витрат, витрат на оплату праці, відрахувань на соціальні заходи, амортизації необоротних активів, інших операційних витрат, інших витрат діяльності. Облік витрат на виробництво продукції (робіт, послуг). Облік витрат на допоміжних (підсобних) виробництвах. Облік витрат від браку. Незавершене виробництво. Витрати діяльності. Витрати операційної діяльності. Облік загальновиробничих витрат. Розподіл загальновиробничих витрат. Облік адміністративних витрат. Облік інших витрат операційної діяльності. Інші витрати діяльності. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

Тема 18. Облік доходів і фінансових результатів

Доходи підприємства: визначення та класифікація. Облік доходів від реалізації готової продукції (товарів, робіт, послуг). Собівартість реалізації готової продукції (товарів, робіт, послуг). Облік доходів і витрат від іншої операційної діяльності. Облік результатів діяльності від участі в капіталі.

Облік доходів і витрат фінансової діяльності. Облік доходів і витрат іншої звичайної діяльності. Порядок обчислення і сплати податку на прибуток. Облік

податкових різниць з податку на прибуток. Облік формування фінансових результатів від усіх видів діяльності. Облік використання прибутку на створення резервного капіталу. Облік нарахування та виплати дивідендів учасникам товариства. Оподаткування дивідендів. Облік нерозподіленого прибутку або непокритих збитків. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід».

Тема 19. Фінансова звітність

Склад та призначення фінансової звітності. Фінансова звітність: суть, значення та вимоги до її складання. Класифікація звітності. Взаємозв'язок форм фінансової звітності. Порядок складання, затвердження і подання звітності. виправлення помилок у фінансової звітності. Оцінка впливу інфляційних процесів і рівня інфляції на показники фінансової звітності. Методика порівнянності показників форм фінансової звітності. Аналіз фінансового стану підприємства за даними звітності.

Питання

для підготовки до модулю 3 «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»:

1. Сутність та роль господарського обліку.
2. Види господарського обліку.
3. Предмет та об'єкти бухгалтерського обліку.
4. Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності.
5. Метод бухгалтерського обліку.
6. Баланс як елемент методу бухгалтерського обліку.
7. Типи господарських операцій.
8. Рахунок як елемент методу бухгалтерського обліку.
9. Класифікація рахунків.
10. План рахунків бухгалтерського обліку.
11. Подвійна запис як елемент методу бухгалтерського обліку.
12. Синтетичний та аналітичний облік.
13. Хронологічна та систематична запис господарських операцій.
14. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку.
15. Класифікація документів.
16. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку.
17. Оцінка і калькуляція як спосіб вартісного вираження об'єктів обліку.
18. Облікові реєстри.
19. Форми обліку.
20. Облік придбання основних засобів за грошові кошти.
21. Облік будівництва основних засобів.
22. Облік надходження основних засобів як внесок в статутний капітал.
23. Завдання і умови обліку основних засобів на підприємстві.
24. Облік ремонту основних засобів господарським способом.
25. Облік ремонту основних засобів підрядним способом.
26. Методи амортизації основних засобів.
27. Облік зносу основних засобів.
28. Облік ліквідації основних засобів.
29. Облік реалізації основних засобів.

30. Облік безкоштовної передачі основних засобів.
31. Облік оперативної оренди основних засобів у орендодавця.
32. Облік оперативної оренди основних засобів у орендаря.
33. Облік фінансової оренди основних засобів у орендодавця.
34. Облік фінансової оренди основних засобів у орендаря.
35. Сутність, склад і оцінка нематеріальних активів підприємства.
36. Облік нематеріальних активів підприємства.
37. Завдання і умови обліку виробничих запасів.
38. Документальне оформлення руху виробничих запасів на підприємстві.
39. Аналітичний облік виробничих запасів на складі і в бухгалтерії.
40. Синтетичний облік руху виробничих запасів на підприємстві.
41. Оцінка вибуття виробничих запасів по методу ФІФО.
42. Метод оцінки вибуття виробничих запасів по ідентифікаційній собівартості.
43. Метод оцінки вибуття виробничих запасів за середньозваженій собівартості.
44. Облік транспортно-заготівельних витрат.
45. Облік оборотних малоцінних та швидкозношуваних предметів.
46. Синтетичний облік нарахування основної і додаткової заробітної плати.
47. Облік відрахувань з заробітної плати.
48. Облік розрахунків по страхуванню.
49. Мета та основні етапи обліку витрат на виробництво продукції. Запис операцій по рахунку 231 “Основне виробництво”.
50. Облік прямих витрат на виробництво продукції.
51. Облік і розподіл загально виробничих витрат.
52. Облік адміністративних витрат.
53. Облік витрат на збут продукції.
54. Облік витрат і доходів іншої діяльності.
55. Облік витрат і доходів майбутніх періодів.
56. Облік витрат і доходів від іншої операційної діяльності.
57. Облік формування фінансових результатів діяльності підприємства.
58. Облік касових операцій і грошових документів.
59. Облік операцій по поточним рахункам у банку.
60. Облік формування та змін статутного капіталу.
61. Облік резервного капіталу.
62. Облік розрахунків з учасниками.
63. Облік формування та використання додаткового капіталу.
64. Облік довгострокових і поточних фінансових інвестицій.
65. Облік фінансових інвестицій за методом участі в капіталі.
66. Облік фінансових інвестицій, придбаних з метою наступного продажу.
67. Облік фінансових інвестицій, які утримуються до їх погашення.
68. Витрати діяльності підприємства: визнання, оцінка, класифікація та облік.
69. Доходи діяльності підприємства: визнання, оцінка, класифікація та облік.
70. Зміст, призначення і порядок складання форм фінансової звітності.

II. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ТА СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

Вступні випробування складаються з тестових завдань, що охоплюють три дисципліни, передбачені навчальними планами рівня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування», зокрема «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)». Вступні випробування проводяться у вигляді письмового екзамену.

Екзаменаційний білет складається із 30-ти тестових запитань. Загальна тривалість екзамену 1 година.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Екзаменаційне завдання містить 30 тестових питань, що охоплюють всі теми, наведені в тематичному змісті даної програми. Кожне тестове питання оцінюється у 6,66 балів. Таким чином, правильна відповідь на 30 запитань оцінюється у 200 балів:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6,66	13,32	19,98	26,64	33,3	39,96	46,62	53,28	59,94	66,6
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
73,26	79,92	86,58	93,24	100	106,66	113,32	119,98	126,64	133,36
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
139,96	146,62	153,28	159,94	166,6	173,2	179,92	186,58	193,24	200

IV. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 1 ТА 2

1. Базилевич В.Д. Макроекономіка. Підручник. – К.:Атіка, 2009.
2. Верланов Ю.Ю., Ципліцька О.О. Сучасна мікроекономіка: Навчальний посібник. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – 315 с.
3. Гальчинський А. С., Єщенко П.С., Палкін Ю. І. Основи економічних знань: Навч. пос. –К.:Вища школа,2002.
4. Горобчук Т.Т. Мікроекономіка: Навчально-методичний посібник. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 236 с.
5. Долан Э.Дж., Линдсей Д. Рынок: микроэкономическая модель / Пер. с англ. В. Лукашевича и др.; Под общ. ред. Б. Лисовика и В. Лукашевича. С.-Пб., 1992. – 496 с.
6. Державне регулювання економіки: Навч.посібник/ С.М.Чистов, А.Е.Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. К.: КНЕУ, 2000.
7. Калінченко О.В. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.:Центр учб.л-ри, 2008.
8. Косік А.Ф. Мікроекономіка: навч.посіб. для студ.вищ.навч. закл.- К.:Центр учб.л-ри, 2008.
9. Лісовий А.В. Мікроекономіка: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 208 с.
10. Макконелл К.Р., Брю С.Л. Экономикс: принципы, проблемы и политика: В 2 томах. Пер. с англ. – М.:Республика, 1992.
11. Никифоров А.А. Макроекономика: научные школы, концепции, экономическая политика: учеб.пособие.- М.: Дело и Сервис, 2008.
12. Палехова В.А. Макроекономіка: [навч. посіб.]/В.А.Палехова. – Миколаїв, 2005. – 300с.
13. Палехова В.А. Політична економія: [навч. посіб.]/ В.А.Палехова.– Миколаїв, 2001. – 172с.
14. Піндайк Р., Рубінфелд Д. Мікроекономіка – К.: Основи, 1996. – 646 с.
15. Райхлин Э. Микроэкономическая теория рынков вводимых ресурсов. – М.: Наука, 1996. – 176 с.
16. Райхлин Э. Основы экономической теории. Микроэкономическая теория рынков продукции. – М.: Наука, 1995. – 347 с.
17. Самуэльсон П., Нордхаус. Экономикс. Пер. с англ.
18. Эдвин Дж.Долан, Дейвид Е.Линдсей Рынок: микроэкономическая модель/Пер. с англ.,-СПб., 1992.
19. Ястремський О., Гриценко О. Основи мікроекономіки. – К.: Знання, 1998.

ЛІТЕРАТУРА ДО МОДУЛЯ 3

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року, зі змінами і доповненнями.
2. Бюджетний кодекс України, зі змінами та доповненнями.
3. Господарський кодекс України, зі змінами та доповненнями.
4. Податковий кодекс України, зі змінами та доповненнями.
5. Інструкція щодо застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 року зі змінами і доповненнями.
6. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000 року.
7. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. Затверджено наказом Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 року.
8. НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
9. ПСБО 7 «Основні засоби»
10. ПСБО 8 «Нематеріальні активи»
11. ПСБО 9 «Запаси»
12. ПСБО 10 «Дебіторська заборгованість»
13. ПСБО 11 «Зобов'язання»
14. ПСБО 12 «Фінансові інвестиції»
15. ПСБО 14 «Оренда»
16. ПСБО 15 «Дохід»
17. ПСБО 16 «Витрати»
18. Даньків Й.Я., Остап'юк М.Я. Бухгалтерський облік: Підручник. – К.: Знання, 2007. – 514 с.
19. Кім С.Г., Сопко В.В. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посібник – Київ: Центр навч. літератури, 2004. – 440 с.
20. Кужельний М. В., Линник В. Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с.
21. Лишиленко О. В. Бухгалтерський фінансовий облік: П. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 528 с.
22. Лишиленко О.В. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: ЦНЛ, 2008 – 984 с.
23. Ловінська Л. Г., Олійник Л. В., Галат Л. О. Бухгалтерський облік для економістів та правознавців в схемах і таблицях.: Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2005. – 329 с.
24. Остап'юк М. Я., Лучко М. Р., Даньків Й. Я. Історія бухгалтерського обліку. Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 276 с.

25. Партин Г.О. Бухгалтерський облік в Україні: нормативна та методична база: навч. Посіб. – Львів: «Магнолія плюс», 2006 – 788 с.

26. Сахарцева І.І. Основи складання бухгалтерської звітності за вимогами національних стандартів України: Навч.посібн. – К.: Кондор, 2009. – 614 с.

27. Сук Л.К. Організація бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Каравела, 2009. – 659 с.

Програма розглянута на засіданні фахової комісії для вступу на здобуття ступеня бакалавра (протокол № 1 від «24» жовтого 2020 року).

Програма розглянута та затверджена на засіданні приймальної комісії університету (протокол № 5 від «26» жовтого 2020 року).

Відповідальний секретар
приймальної комісії

А.О. Алексеева